Can Divine Decrees Be Changed

Q I have heard that the length of a person's life, whom he will marry, and other things are decreed before birth, but that the Divine decrees can be changed. Please clarify the Talmud's view on this issue.

1. גמרא, מועד קטן דף יח עמוד ב

אמר שמואל: מותר לארס אשה בחולו של מועד, שמא יקדמנו אחר... ומי אמר שמואל שמא יקדמנו אחר? והאמר רב יהודה אמר שמואל: בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני, שדה פלוני לפלוניז - אלא: שמא יקדמנו אחר ברחמים.

2. גמרא, יבמות דף מט עמוד ב – דף נ עמוד א

דתניא: "את מספר ימיך אמלא" (שמות כג) - אלו שני דורו; זכה - משלימין לו, לא זכה - פוחתין לו, דברי ר' עקיבא; וחכמים אומרים: זכה - **מוסיפים לו**, לא זכה - פוחתין לו. אמרו לו לרבי עקיבא, הרי הוא אומר: "והוספתי על ימיך חמש עשרה שנה" (מלכים ב, כ)! אמר להם: משלו הוסיפו לו

תוספות מסכת יבמות דף נ עמוד א

מוסיפין לו - והא דאמר במועד קטן (דף כח. ושם): בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא, פשיטא דזכות גדול מועיל, כדאמר בשבת (דף קנו: ושם) אין מזל לישראל. ומיהו לא שכיח שישתנה המזל, כדמוכח בתענית (דף כה.) גבי עובדא דר"א בן פדת.

3. גמרא, נדה דף טז עמוד ב

... דדריש ר' חנינא בר פפא: אותו מלאך הממונה על ההריון לילה שמו, ונוטל טפה ומעמידה לפני הקב"ה, ואומר לפניו: רבונו של עולם, טפה זו מה תהא עליה? גבור או חלש, חכם או טיפש, עשיר או עני? ואילו רשע או צדיק - לא קאמר, כדר' חנינא; דא"ר חנינא: הכל בידי שמים - חוץ מיראת שמים, שנאמר)דברים י'("ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו'".

4. גמרא, ראש השנה דף טז עמוד א

כמאן מצלינן האידנא אקצירי ואמריעי? כמאן - **כרבי יוסי**. ואיבעית אימא: לעולם כרבנן, וכדרבי יצחק. דאמר רבי יצחק: יפה צעקה לאדם, בין קודם גזר דין בין לאחר גזר דין.

רש"י שם

כר' יוסי - דאמר: אדם נידון בכל יום, ויתפלל שידונו אותו לזכות ולא יקנסוהו מיתה, דאי כרבנן, דאמרי אין נידון אלא בראש השנה - הרי כבר נקנסה עליו.

תוספות שם

כמאן מצלינן האידנא אקצירי ואמריעי כרבי יוסי - וא"ת לרבנן נמי, מי לא מצלינן רפאנו וברכת השנים? ועוד רבי יהודה דאמר הכא: אדם נידון בראש השנה וגזר דין שלו נחתם ביום הכיפורים, הא אמר בפ"ק דשבת (דף יב:): הנכנס לבקר החולה אומר: המקום ירחם עליך ועל חולי עמו ישראל! ואומר ר"ת דשלא יחלה ודאי לא מצלינן אלא לר' יוסי, אבל שיתרפא מצלינן אליבא דכולי עלמא דמתי יחלו נגזר; מתי יתרפאו לא נגזר. ואמר בריש הנודר מן המבושל (נדרים דף מט.) אהך דרב יוסף קצירי קצירי ממש מריעי רבנן והשתא מצלינן אקצירי שיתרפאו ואמריעי היינו רבנן שלא יחלו. ומה שמתפללין ברכת השנים, היינו כדלקמן בפרקין (דף יז:) שאם פסקו גשמים מועטין, שיורידם המקום בזמן. ועוד י"ל דתפלה דרבים שאני, דגזר דינם נקרע כדלקמן (שם). וההיא דשבת דר' יהודה נמי יש לישב כהאי גוונא דדמיא לרבים, דהוה מצלי בהדיה על כל חולים.

Inheritors Who Differ Over What to Do With an Estate

5. גמרא, ברכות דף י עמוד א

אמר רב המנונא: מאי דכתיב: (קהלת ח') "מי כהחכם ומי יודע פשר דבר?" מי כהקדוש ברוך הוא שיודע לעשות פשרה בין שני צדיקים, בין חזקיהו לישעיהו. חזקיהו אמר: ליתי ישעיהו גבאי, דהכי אשכחן באליהו דאזל לגבי אחאב (שנאמר: (מלכים א' י"ח) "וילך אליהו להראות אל אחאב"). ישעיהו אמר: ליתי חזקיהו גבאי, דהכי אשכחן ביהורם בן אחאב דאזל לגבי אלישע. מה עשה הקדוש ברוך הוא - הביא יסורים על חזקיהו, ואמר לו לישעיהו: לך ובקר את החולה: שנאמר: (מלכים ב' כ'), (ישעיהו ל"ח) "בימים ההם חלה חזקיהו למות ויבא אליו ישעיהו בן אמוץ הנביא ויאמר אליו: כה אמר ה' (צבאות) צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה וגו'". מאי "כי מת אתה ולא תחיה" - מת אתה - בעולם הזה, ולא תחיה - לעולם הבא. אמר ליה: מאי כולי האי? אמר ליה: משום דלא עסקת בפריה ורביה. אמר ליה: משום דחזאי לי ברוח הקדש דנפקי מינאי בנין דלא מעלו. אמר ליה: בהדי כבשי דרחמנא למה לך? מאי דמפקדת איבעי לך למעבד, ומה דניחא קמיה קודשא בריך הוא - לעביד. אמר ליה: השתא הב לי ברתך, אפשר דגרמא זכותא דידי ודידך ונפקי מנאי בנין דמעלו. אמר ליה: כבר נגזרה עליך גזירה. אמר ליה: בן אמוץ, כלה נבואתך וצא! כך מקובלני מבית אבי אבא - אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים. אתמר נמי, רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו: אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים, שנאמר: (איוב י"ג) "הן יקטלני לו איחל".